

ساعت شروع امتحان: ۸ صبح
 زمان امتحان: ۷۰ دقیقه
 تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۰۵

جمهوری اسلامی ایران
 اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۶ تهران
دبیرستان فرهنگ شهید شریفی (نمونه)
سوالات امتحانی نوبت اول (دی ماه)
 سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱
 (رشته : ادبیات و علوم انسانی)

شماره صندلی :

نام و نام خانوادگی :

نام دبیر: آقای مسلمی فر

درس: فارسی ۲

پایه : یازدهم

کلاس: صابرین ۱ و ۲ و ۳

بارم	پرسش یکم - قلمرو و زبانی. (۷ نمره)
۰/۵	۱ - معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.
۱	الف - امیر نیک کوفته شد و پای راست، افگار شد. ب - هرروز خنیده نام تر گشت / در شیفتگی تمام تر گشت. ۲ - واژه‌ی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف - به رود سِند (می غلطید - می غلتید) بر هم / ز امواج گران، کوه از پی کوه ب - چون موسم حج رسید برخاست / اُشتر طلبید و (محمل - مهمل) آراست ج - من نهایتِ بُعد اختیار کردم که (غربت - قربت) را خطر بسیار است. د - چون (اسناف - اصناف) موجودات آفرید ، وسایط گوناگون در هر مقام بر کار کرد.
۰/۵	۳ - صحیح نادرست‌های املائی را بنویسید. الف - جلال‌الدین به اسرارِ مریدان و شاگردان بهاء‌ولد، مجالس درس و وعظ را به عهده گرفت. ب - خاک در کمال مزلت با حضرت عزت چندین ناز می کند.
۰/۵	۴ - در هر بیت، رابطه‌ی معنایی کلمات داده شده (ترادف ، تضمّن و ...) را بنویسید. الف - برو شیر درنده باش ای دغل / مینداز خود را چو روباه شل ب - بگیر ای جوان دستِ درویش پیر / نه خود را بیفکن که دستم بگیر
۰/۲۵	۵ - کدام گزینه به شیوه‌ی بلاغی سروده نشده است؟ الف - بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را ب - ما به فلک می‌رویم ، عزم تماشا که راست؟ ج - پرورده‌ی عشق شد سرشتم د - جز عشق مباد سرنوشتم
۰/۵	۶ - نوع حرف «را» در عبارت زیر چیست؟ «خیلتاشان و سوار را گسیل کرده، پس رقعتهی نبشت به امیر و من را داد.»
۰/۲۵	۷ - در بیت «از این سد روان در دیده‌ی شاه / ز هر موجی هزاران نیش می‌رفت.» ؛ مقصود از «سد روان» چیست؟
۰/۲۵	۸ - در کدام گزینه، دو نقش تبعی وجود دارد؟ الف - پدر جلال‌الدین، محمد بن حسین خطیبی، از دانشمندان روزگار خود بود. ب - چه فاجعه‌ای است در آن لحظه که یک مرد یا زن می‌گرید! چه فاجعه‌ای! ج - مولانا مردی زردچهره و باریک‌اندام بود. د - شاه از قدرت همسایه‌ی شمالی خود، روسیه، خبر داشت.
۰/۵	۹ - در جمله‌ی مرکب زیر، جمله‌ی هسته و پیوند وابسته‌ساز را مشخص کنید. «ابلیس را چون در دل آدم بار ندادند، مردود همه‌ی جهان گشت.»
۰/۵	۱۰ - جمله‌ی «عزرائیل یک قبضه خاک از روی زمین برگرفت.» را مجهول کنید.
	۱۱ - ابیات زیر را بخوانید و به سؤالات پاسخ دهید.

بارم

به روزِ مرگِ چو تابوتِ من روان باشد / گمان میر که مرا دردِ این جهان باشد
برای من مگری و مگو دریغ! دریغ! / به دام دیو درافتی، دریغ آن باشد

- الف - «م» در «مرا» چه نقشی دارد؟
ب - یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی در بیت اول مشخص کنید.
ج - بیت دوم چند جمله است؟
۱۲ - واژه‌ی «سرهنگ» را یک بار به عنوان «شاخص» و یک بار به عنوان «هسته‌ی گروه اسمی» در «جمله» به کار ببرید.

- ۱۳ - نقش کلمات مشخص شده در جمله‌ی «به دلیل سیر و سفر و البته جست‌وجو و پرواز در عالم معنا او را شمس پرنده می‌گفتند. شمس، ناگزیر قونیه را ترک کرد.» به ترتیب کدام است؟
الف - مسند / قید ب - بدل / قید ج - مسند / مسند د - نهاد / مسند

پرسش دوم - قلمرو ادبی. (۵ نمره)

- ۱۴ - در بیت «از جای چو مار حلقه برجست / در حلقه‌ی زلف کعبه زد دست»؛ کدام آرایه نیست؟
الف - جناس ب - تناقض ج - تشبیه د - کنایه
۱۵ - بخش مشخص شده در عبارت «اگر معشوق خواهد که او بگیرد، او به هزار دست در دامنش آویزد.» بیانگر کدام آرایه‌ی ادبی است؟
۱۶ - چهارپاره بیش‌تر برای طرح مضامین اجتماعی و به کار می‌رود و رواج آن از دوره‌ی بوده‌است.
۱۷ - کدام گروه اسمی، مطابق الگوی «اسم + صفت + مضاف‌الیه» ساخته شده‌است؟
الف - گودال رفیع صحرا ب - غبته‌ی بزرگ زندگی ج - گوشه‌ی روشن تاریخ د - سر کودک عقل
۱۸ - در بیت «بروید ای حریفان، بکشید یار ما را / به من آورید آخر صنم گریزا را»؛ «صنم گریزا» استعاره از کیست؟
الف - حسام‌الدین چلبی ب - سلطان‌ولد ج - بهاء‌ولد د - شمس تبریزی
۱۹ - قافیه و ردیف را در بیت «بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش» مشخص کنید.

- ۲۰ - در قسمت مشخص شده، چه آرایه‌ای دیده می‌شود؟ «بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی»
۲۱ - در جمله‌ی «روس‌ها مثل مور و ملخ در پهنه‌ی شهر پراکنده شدند.»؛ «وجه شبه» کدام است؟
۲۲ - درستی یا نادرستی عبارات زیر را تعیین کنید.
الف - متن «باران محبت» از کتاب «مرصادالعباد» انتخاب شده‌است.
ب - منظومه‌ی «لیلی و مجنون» از «عطار نیشابوری» است.
۲۳ - مشهورترین آرایه در مصراع «به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرین ...» چیست؟
۲۴ - بیت «به پیش دشمنان استاد و جنگید / رهاند از بند اهریمن وطن را»، از کدام نوع ادبی به شمار می‌آید؟
۲۵ - در عبارت «زری که سلطان محمود به غزو از بتخانه‌ها به شمشیر بیاورده»، کدام واژه معنای مجازی دارد؟
۲۶ - شعر حفظی.
الف - بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست /
ب - / هم خطواتش متقارب به هم

پرسش سوم - قلمرو فکری. (۸ نمره)

- ۲۷ - کدام گزینه درباره‌ی عبارت «این مرد بزرگ و دبیر کافی به نشاط قلم در نهاد» درست نیست؟
الف - «کافی» به معنی با کفایت.
ب - «قلم در نهاد» یعنی قلم را در قلمدان گذاشت.
ج - منظور از «این مرد»، یونصر مشکان است.
د - «دبیر» این‌جا به معنی نویسنده است.

- ۲۸ - در بیت «کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست / که دون همتان اند بی مغز و پوست»، شاعر بخشندگی را نتیجه‌ی چه چیزی می‌داند؟
 الف - خردورزی ب - ثروتمندی ج - مهربانی و دل‌رحمی د - دوری از دون‌همتان
- ۲۹ - بیت «چو آتش در سپاه دشمن افتاد / ز آتش هم کمی سوزنده‌تر شد.»، چه کسی را توصیف می‌کند؟
- ۳۰ - بیت «کدام دانه فرورفت در زمین که نرُست؟ / چرا به دانه‌ی انسانت این گمان باشد؟»، بیانگر چه دیدگاهی است؟
- ۳۱ - بیت «چنین قفس نه سزای چو من خوش‌الحانی است / روم به گلشن رضوان که مرغ آن چمنم»، با کدام یک از بیت‌های زیر تناسب مفهومی دارد؟
 الف - ما به فلک بوده‌ایم، یار ملک بوده‌ایم / باز همان‌جا رویم جمله که آن شهر ماست
 ب - به روز مرگ چو تابوت من روان باشد / گمان مبر که مرا درد این جهان باشد
- ۳۲ - مفهوم کدام گزینه با عبارت «وَ عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا» تناسب دارد؟
 الف - باشید تا من سر از این خواب خوش بردارم، اسامی شما را یک به یک برشمارم.
 ب - خزانگی آن را دل آدم لایق بود و به خزانه‌داری آن، جان آدم شایسته بود.
 ج - هیچ‌کس استحقاق خزانگی و خزانه‌داری آن گوهر نیافته.
 د - ملائکه‌ی مقرب هیچ‌کس آدم را نمی‌شناختند.
- ۳۳ - مفهوم کدام گزینه در مقابل آن درست نیامده است؟
 الف - سرنشتر عشق بر رگ روح زدند / یک قطره فروچکید و نامش دل شد : دل نتیجه‌ی آمیزش عشق با روح است.
 ب - گر من نظری به سنگ بر بگمارم / از سنگ دلی سوخته بیرون آرم : عشق در انسان نتیجه‌ی دل سوخته است.
 ج - گویند ز عشق کن جدایی / این نیست طریق آشنایی : وفاداری عاشق
 د - به پاس هروجب خاکی از این مُلک / چه بسیار است آن سرها که رفته : جان‌فشانی برای وطن
- ۳۴ - در بیت «برای من مگری و مگو دروغ دروغ / به دام دیو درافتی دروغ آن باشد»، مولانا چه چیزی را مایه‌ی دروغ و افسوس می‌داند؟
 ۳۵ - به نثر روان برگردانید.
 الف - امروز درستم.
 ب - عشق حالی دو اسبه می‌آمد.
 ج - به قهر، یک قبضه خاک از روی زمین برگرفت.
 د - از ابر کرم ، باران محبت بر خاک آدم بارید.
 هـ - این صلت فخر است و نگویم مرا سخت دربايست نیست اما وزر و وبال آن چه به کار آید؟
- ۳۶ - به نثر روان برگردانید.
 الف - نه بیگانه تیمارخوردش نه دوست
 ب - ترک من خراب شبگرد مبتلا کن
 ج - بخور تا توانی به بازوی خویش / که سعیت بود در ترازوی خویش
 د - میان موج می‌رقصید در آب / به رقص مرگ اخترهای انبوه
 هـ - از شبنم عشق خاک آدم گل شد

موفق باشید

پاسخنامه فارسی ۲

پرسش یکم - قلمرو زبانی. (۷ نمره)

- ۱- زخمی - مشهور (۰/۵ نمره)
- ۲- می غلتید - محمل - قربت - اصناف (۱ نمره)
- ۳- اصرار - مذلت (۰/۵ نمره)
- ۴- تناسب - تضاد (۰/۵ نمره)
- ۵- الف (۰/۲۵ نمره)
- ۶- مفعولی - حرف اضافه (۰/۵ نمره)
- ۷- رود سند (۰/۲۵ نمره)
- ۸- ب (۰/۲۵ نمره)
- ۹- ابلیس مردود همه جهان گشت - چون (۰/۵ نمره)
- ۱۰- یک قبضه خاک از روی زمین برگرفته شد. (۰/۵ نمره)
- ۱۱- الف- حرف اضافه (۰/۲۵ نمره)
- ب- روز مرگ - این جهان (۰/۵ نمره)
- ج- شش جمله / ۵ جمله هم درست فرض شود (۰/۲۵ نمره)
- ۱۲- سرهنگ احمدی آمد. : شاخص او سرهنگ آگاهی است. : هسته (۱ نمره)
- ۱۳- مسند - قید (۰/۲۵ نمره)

پرسش دوم - قلمرو ادبی. (۵ نمره)

- ۱۵- کنایه (۰/۲۵ نمره)
- ۱۶- انتقادی - مشروطه (۰/۲۵ نمره)
- ۱۷- الف (۰/۵ نمره)
- ۱۸- د (۰/۲۵ نمره)
- ۱۹- قافیه : بازو - ترازو ردیف - خویش (۰/۵ نمره)
- ۲۰- تناقض (۰/۲۵ نمره)
- ۲۱- پراکنده شدن (۰/۲۵ نمره)
- ۲۲- ص غ (۰/۵ نمره)
- ۲۳- حس آمیزی (۰/۵ نمره)
- ۲۴- حماسی (۰/۲۵ نمره)
- ۲۵- (۰/۲۵ نمره)
- ۲۶- الف- بگشای لب که قند فراوانم آرزوست ب- هم حرکاتش متناسب به هم (۱ نمره)

پرسش سوم - قلمرو فکری. (۸ نمره)

- ۲۷- ب (۰/۲۵ نمره)
- ۲۸- الف (۰/۲۵ نمره)
- ۲۹- جلال الدین (۰/۵ نمره)
- ۳۰- معاد (۰/۵ نمره)
- ۳۱- الف (۰/۲۵ نمره)
- ۳۲- الف (۰/۲۵ نمره)
- ۳۳- ب (۰/۵ نمره)
- ۳۴- به دام شیطان افتادن (۰/۵ نمره)
- ۳۵- الف- امروز حالم خوب است. (۰/۲۵ نمره)
- ج- به زور مقداری خاک از روی زمین برداشت. (۰/۵ نمره)
- ه- این بخشش باعث افتخار است و نمی گویم به آن نیاز ندارم ولی سنگینی آن به دردم نمی خورد. (۱ نمره)
- ب- من شبگرد و بیمار را رها کن (۰/۲۵ نمره)
- ج- تا می توانی نتیجه کار خود را استفاده کن که همان بهره تو خواهد بود (۰/۵ نمره) د- ستاره ها چنان در آب حرکت می کردند که گویی می رقصیدند (۰/۷۵ نمره)
- ه- عشق الهی باعث گل شدن خاک و آفرینش انسان شد. (۰/۷۵ نمره)